

TO DLA MNIE? AFORYZMY –
WARTOŚCIOWE I PRAKTYCZNE
PREZENTY OD STAROŻYTNYCH
MYŚLICIELI

CECYLIA
BIELNIK

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Bożena Święch
Katarzyna Szczepkowska-Szczeńiak
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons – Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat zajęć:

To dla mnie? Aforyzmy – wartościowe i praktyczne prezenty od starożytnych myślicieli

Klasa / czas trwania zajęć:

I liceum, I technikum / 90 minut

Cele ogólne:

cel kształcący – poznanie antycznych aforyzmów, rozwój kompetencji kluczowych;

cel wychowawczy – kształtowanie systemu wartości i filozofii życia, wrażliwości estetycznej, szacunku dla uniwersalnych wartości, pozytywnych relacji komunikacyjnych; wzrost samooceny.

Cele szczegółowe (operacyjne):

uczeń **rozwija kompetencje kluczowe:**

kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji – rozumie i interpretuje antyczne aforyzmy, skutecznie i kreatywnie porozumiewa się w języku ojczystym, dba

o kulturę słowa, wyraża szacunek dla uniwersalnych wartości;

kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się – podejmuje autorefleksję, pracuje indywidualnie i w grupie, zarządza czasem, informacjami;

kompetencje w zakresie wielojęzyczności – rozumie, poprawnie wymawia łacińskie aforyzmy;

kompetencje matematyczne – logicznie myśli, wnioskuje;

kompetencje obywatelskie – szanuje postawę obywatelską;

kompetencje cyfrowe – wykonuje prezentację (PowerPoint), sporządza opis bibliograficzny, tworzy abstraktową bazę danych, korzysta z biblioteki internetowej;

kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej – wyraża piękno aforyzmów;

kompetencje w zakresie przedsiębiorczości – wykazuje inicjatywę, realizuje plan;

kompetencje techniczne i inżynierskie – bezpiecznie korzysta z urządzeń technicznych, organizuje kreatywną przestrzeń.

Metody/techniki/formy pracy:

grupowa, indywidualna, projekt, czytanie ze zrozumieniem, prezentacja, ćwiczenia w mówieniu.

Środki dydaktyczne: **ICT** – komputer, projektor, ekran, aforyzmy (wersja PowerPoint i plakaty), sztalugi.

Opis przebiegu zajęć:

Lekcję kreatywnego spotkania z literaturą i kulturą starożytną poprzedza krótkoterminowy projekt. Nauczyciel omawia temat, zadania. Proponuje antologię i kilka aforyzmów. Ustala terminy konsultacji i lekcji. Uczniowie pracują w grupach oraz indywidualnie. Grupa 1. – wykonuje tematyczną prezentację (PowerPoint). Grupa 2. – tworzy pomoc dydaktyczną: sporządza opis bibliograficzny antologii, prostą, dostępną dla każdego ucznia, abstraktową bazę danych. Grupa 3. – wykonuje estetyczne plakaty z aforyzmami. Grupa 4. – organizuje kreatywną przestrzeń pracowni, eksponując plakaty z aforyzmami. Uczniowie poznają antyczne aforyzmy, sentencje i maksymy w oryginalnym i polskim brzmieniu. W czasie lekcji odkrywają wartościowe i praktyczne wskazówki życiowe – swoisty prezent od antycznych myślicieli. Każdy wybiera i interpretuje jeden aforyzm. Nauczyciel proponuje wzbogacić wypowiedzi kontekstami, np. doświadczeń osobistych. Pomaga, gdy uczeń wygłasza aforyzm w języku łacińskim. Chwali każdego ucznia. Ocenia głównie kulturę słowa, estetykę, aktywność w projekcie. Dziękuje za kreatywność.

Komentarz metodyczny:

Lista aforyzmów nie może być długa, np.: *Non scholae sed vitae discimus* „Uczymy się nie dla szkoły, ale dla życia” (Seneka), *Sapere aude* „Miej odwagę być mądrym”, *Littera scripta manet* „Zapisana litera trwa” (Horacy), *Historia magistra vitae* „Historia jest nauczycielką życia” (Cyceron), *Veni, vidi, vici* „Przybyłem, zobaczyłem, zwyciężyłem”, *Alea iacta est* „Kości zostały rzucone” (G.J. Cezar). Warto wspomnieć historyczne sytuacje dotyczące aforyzmów. Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (z trudnościami w nauce) będzie potrzebował więcej czasu i pomocy nauczyciela w wyjaśnieniu trudnych, w jego ocenie, pojęć. Uczeń zdolny rozwinie talent językowy.